

Consfătuirea oamenilor de teatru

Sub auspiciile Ministerului Învățămintului și Culturii s-au ținut în zilele de 1 și 2 iulie a.c. lucrările consfătuirii anuale a oamenilor de teatru.

Tovarășul Mircea Abram, directorul teatrelor, a prezentat raportul avînd ca temă : lupta pentru realizarea unui repertoriu combativ, pătruns de spirit de partid și pus în slujba educării comuniste a oamenilor muncii din țara noastră.

Raportul a fost urmat de discuții la care au luat parte directori de teatru, dramaturgi, critici teatrali, regizori, actori, activiști ai secțiilor culturale ale sfaturilor populare. În încheiere, tovarășa Constanța Crăciun, adjunct al ministrului Culturii, într-o amplă expunere, a tras concluziile ce se degajă din lucrările consfătuirii și a subliniat sarcinile ce revin oamenilor de teatru pentru o mai bună orientare a activității lor și a mișcării noastre teatrale.

Artistul poporului, Costache Antoniu, a dat apoi citire textului telegramei adresată Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, telegramă prin care participanții la consfătuire își iau angajamentul să lupte pentru fermitate ideologică în activitatea lor.

„Sîntem hotărîți — se spune, printre altele, în telegramă — ca prin piesele și spectacolele noastre să facem din scenele teatrelor tribune de la înălțimea cărora să răsune ideile mărețe ale socialismului, să răsune chemarea înflăcărată a Partidului, pentru făurirea unei vieți noi în patria noastră, pentru asigurarea păcii în întreaga lume”.

Publicăm mai jos textul prescurtat al raportului ținut de tovarășul Mircea Abram, urmînd ca în numărul viitor să facem loc comentariilor cuvenite în jurul dezbaterilor ce au avut loc.

A intrat în tradiția activității noastre — a spus vorbitorul — analiza periodică, la un anumit interval de timp, a muncii depuse de colectivele teatrale din întreaga țară. Acest eveniment coincide, anul acesta, cu încheierea stagiunii teatrale. Prilejul pe care-l oferă asemenea întîlniri cu cadrele de conducere și factorii răspunzători din instituțiile artistice de spectacole este folosit de Direcția Teatrelor din Ministerul Învățămintului și Culturii pentru a face bilanțul unei etape de muncă și a pune în discuție problemele cele mai importante, a sintetiza învățămintele și a trasa sarcinile de viitor în mișcarea noastră teatrală.

De la ultima noastră întîlnire s-au petrecut multe fapte în viața teatrelor noastre și interesante sînt rezultatele obținute.

După ce a făcut un larg tur de orizont în jurul condițiilor politice internaționale și interne, în care au loc dezbaterile acestei consfătuiri, și după ce a înfățișat multiplele aspecte luminoase ale eforturilor oamenilor muncii pentru construirea socialismului în țara noastră, vorbitorul a subliniat primejdia pe care o reprezintă în munca ideologică și artistică atitudinile liberaliste, împăciuitoare față de ideologia burgheză și față de purtătorii ei în cîmpul artei, precum și necesitatea de a lupta cu fermitate partinică pentru puritatea ideologiei marxist-leniniste în artă.

Vorbitorul a formulat apoi obiectul consfătuirii oamenilor de teatru :

În consfătuirea noastră de astăzi vă propunem să analizăm aspectul cel mai important al muncii noastre : lupta pentru realizarea unui repertoriu combativ,

pătruns de spirit de partid, care să slujească educării comuniste a maselor largi de spectatori.

Ca și în celelalte sectoare de activitate și în teatru etapa de muncă, care se încheie zilele acestea, a înregistrat un șir de succese. Stagiunea 1957/1958 a fost marcată de câteva evenimente deosebite, care au prilejuit teatrelor noastre concentrarea eforturilor lor creatoare. Pentru prima dată în istoria noastră artistică, toate teatrele din țară au deschis stagiunea — în mod festiv — cu piese originale, românești. Această reprezintă un rezultat pozitiv în ceea ce privește acordarea locului cuvenit dramaturgiei autohtone și în același timp cultivarea unei tradiții pozitive a teatrului românesc. La deschiderea stagiunii s-au prezentat 36 de premiere românești, dintre care 17 cu piese noi ale autorilor noștri contemporani.

Un al doilea eveniment important în desfășurarea stagiunii l-a constituit prezentarea pieselor sovietice, montate de teatrele noastre în cinstea celei de-a 40-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. În această privință succese importante au fost raportate de colectivele teatrelor care au montat 39 de premiere (reprezentate prin 28 de titluri) cu piese din literatura dramatică sovietică. Astfel, putem cita, spre mândria colectivelor respective, spectacolele: *Uraganul* la Teatrul Municipal și Național Iași, *Baia* la Teatrul Muncitoresc C.F.R. și Național Cluj, *Hotel Astoria* la Teatrul „C. Nottara”, *Caleașca de aur* la Teatrul Național București, *Tragedia optimistă* la Teatrul Național Craiova, *Ploșnița* la Teatrul de Stat din Timișoara, *Liceenii* la Teatrul de Stat din Orașul Stalin și altele.

În cinstea aniversării a 10 ani de la proclamarea Republicii Populare Române, Ministerul Învățământului și Culturii a organizat Luna Culturii. În cadrul Lunii Culturii un rol însemnat a fost rezervat teatrelor. Acestea au răspuns cu însuflețire la chemare și s-au pregătit pentru a participa cu cele mai bune spectacole ale lor, și mai ales cu noi lucrări din dramaturgia originală. Din acest punct de vedere, manifestările prilejuite de acest eveniment au contribuit la sporirea numărului de piese autohtone în repertoriul general. Aici pot fi citate piese ca: *Arborele genealogic*, *Cinstea noastră cea de toate zilele*, *Zburați pescărușilor*, *Ultimul tren*, *Ecaterina Teodoroiu*, *Zile de februarie*, *Generația din pustiu*, care, cu toate lipsurile pe care le mai au, sînt lucrări bune ce vor rămîne în repertoriul teatrelor noastre.

Dacă ținem seama că din numărul total al spectacolelor 2.058 reprezentații au fost date cu piese de autori contemporani, putem aprecia aceasta ca un rezultat pozitiv al muncii teatrelor noastre în ceea ce privește sprijinirea și promovarea dramaturgiei autohtone. Trebuie evidențiate în această privință: Teatrul Național din București, care a jucat în 8 luni 364 de spectacole cu piese românești (pe două scene), Teatrul Armatei, care a realizat 310 spectacole (pe două scene), Teatrul de Stat din Ploiești, 248 de spectacole, Teatrul Tineretului, care a realizat 206 spectacole, Teatrul de Stat din Brăila, 156 de spectacole, Teatrul de Stat din Orașul Stalin, 148 de spectacole, Teatrul de Stat din Sibiu, 127 de spectacole etc.

Considerăm că această politică de programare a lucrărilor autohtone trebuie dezvoltată și mai mult în viitor pentru a asigura în configurația repertoriului curent, prioritatea pieselor originale.

În linii mari se poate afirma că datorită prezentării variate a repertoriului și a unor spectacole cu un nivel artistic mai ridicat a crescut și afluența spectatorilor.

Socotim că aceste rezultate pot fi considerate ca rodul muncii și al eforturilor conjugate ale colectivelor de artiști, tehnicieni și lucrători administrativi din teatrele noastre, sub îndrumarea conducerilor instituțiilor și a organelor de control și orientare, atât ale celor locale cît și ale celor centrale. Fără a exagera, trebuie să privim cu simț de răspundere aceste realizări obținute în munca noastră și considerîndu-le ca o datorie împlinită, prin consolidarea lor să putem pași înainte cu încredere, în viitorul teatrului nostru.

În afara aspectelor pozitive și a rezultatelor bune pe care le-am obținut, ne interesează în mod deosebit scoaterea la iveală a lipsurilor principale care s-au manifestat în perioada de activitate pe care o avem de cercetat, să vedem în ce măsură noi, cei care răspundem de activitatea instituțiilor teatrale, ne-am făcut datoria și în ce măsură stagiunea teatrală 1957/58 a răspuns cerințelor pe care poporul le are față de scena pe care dorește să-și vadă întruchipate în imagini artistice cele mai arzătoare probleme ale vieții sale.

Aceasta e chestiunea centrală pe care o punem în discuție astăzi pentru a analiza împreună lipsurile ce s-au făcut simțite în lupta ce trebuie dusă pentru

asigurarea unui repertoriu militant, bogat în idei, care să slujească poporului muncitor din patria noastră în opera măreață de construire a socialismului.

Un asemenea repertoriu a fost alcătuit în principiu de către teatre, căroră în anul care s-a scurs, li s-a lăsat o largă inițiativă în acest domeniu. Repertoriul stagiunii 1957/58, așa cum a fost stabilit inițial, lăsa să se întrevadă perspectiva îmbucurătoare a unor spectacole bine orientate din punct de vedere ideologic, care să răspundă în bună măsură cerințelor actualității.

După cum se știe, un loc important în repertoriu îl ocupă dramaturgia originală. Din acest punct de vedere, parcurgînd repertoriul realizat, putem constata că dramaturgia originală a ocupat cantitativ locul care i se cuvine în programarea teatrelor. Dar nu numai acest aspect interesează atunci cînd vorbim despre promovarea dramaturgiei originale, ci în primul rînd important este ce fel de piese originale sînt promovate, care sînt ideile pe care aceste piese le vehiculează și care e munca colectivelor teatrale cu autorii dramatice pentru a putea aduce la lumina rampei piesele de care avem nevoie.

Ce au făcut conducerea teatrelor, secretariatele literare și consiliile artistice pentru ca pe scenele noastre să apară în această stagiune piese originale inspirate din viața și lupta de azi a poporului nostru — piese cu un bogat conținut de idei și de o înaltă ținută artistică, ai căror eroi să fie oamenii zilelor noastre, făuritorii atîtor fapte mărețe?

În raport s-a arătat în continuare că, de fapt, dramaturgii nu s-au preocupat și nu au fost stimulați îndeajuns să scrie acele piese care să oglindească marile transformări petrecute în conștiința oamenilor, piesele pe temele majore ale epocii noastre.

În această privință, încă de la consfătuirea de anul trecut s-a pus accentul pe promovarea unei dramaturgii originale cu o tematică majoră, dar unii directori de teatru, secretari literari și consilii artistice au făcut loc în schimb unor piese ca *Microbii*, sau *Seara răspunsurilor*, în timp ce un teatru ca cel Maghiar din Cluj n-a promovat decît o piesă originală.

Dacă în stagiunea trecută am mai avut lipsuri serioase în ceea ce privește prezentarea pe scenă a temelor majore din realitatea noastră, trebuie să spunem că lipsuri și mai grave s-au manifestat în ce privește conținutul ideologic al unor piese originale jucate pe scenele noastre. Plecînd de la o poziție justă în fond, de sprijinire, stimulare și promovare a dramaturgiei originale, au pătruns pe scenele teatrelor noastre, atît în București cît și în provincie, lucrări de un nivel artistic scăzut, unele din ele avînd greșeli ideologice serioase.

Astfel, din lipsă de fermitate și vigilență ideologică, atît a teatrului cît și a noastră a factorilor de îndrumare, a putut pătrunde pe scena Teatrului Municipal piesa *Ce fel de om ești tu?* de Ana Novac, o lucrare pătrunsă de spirit negativist, scrisă de pe poziții ideologice greșite. În piesă se prezintă denaturat realitățile vieții noastre noi, exagerîndu-se lipsurile ce desigur mai există în procesul dezvoltării noastre spre socialism, în așa fel încît se neagă realizările însemnate ale regimului nostru. În această piesă sînt prezentați „membri de partid“, cum îi intitulează autoarea, dar care în fond nu sînt și nici nu pot avea această calitate, deoarece asemenea figuri nu au nimic comun cu trăsăturile caracteristice ale oamenilor de tip nou, ale comunștilor. Datorită pozițiilor mic-burghize de pe care e scrisă, relațiile dintre personajele piesei capătă un aspect morbid, anormal, iar rezolvarea conflictului se face în afara realităților noastre.

După ce a făcut o analiză amănunțită a acestei piese, arătînd care anume sînt ideile greșite și în ce constă caracterul ei dăunător, raportul a arătat că Teatrul Municipal — care s-a dovedit unul din teatrele cu cea mai rodnică activitate în domeniul promovării dramaturgiei originale — a putut prezenta pe scena sa o lucrare cu astfel de grave greșeli de conținut, datorită lipsei de fermitate ideologică, de combativitate față de greșelile piesei, datorită atitudinii de împăciuitorism față de manifestările ideologice străine. Din aceleași cauze, arată în continuare raportul, a fost posibilă aducerea pe scenele teatrelor noastre și a altor piese care prezentau într-un grad mai mare sau mai mic deficiențe ideologice similare (Visul nopților noastre la Teatrul Național din București, Umbra baroanei la Teatrul Armatei ș. a.).

Mai există și un alt aspect al problemei dramaturgiei originale. E vorba de exigența față de forma artistică în care au fost prezentate unele piese la unele

teatre. Ne referim la lucrări de factura *Casei liniștite* și *Prăbușirea* (Teatrul Armatel), *Conștiința furată* (Teatrul Național din Cluj), *Colivia cu sticleși* (Teatrul de Stat din Petroșani) și altele. Nu vorbim aci despre conținutul acestor lucrări care au „bune intenții” în ceea ce privește tratarea unor teme de actualitate, deși ele nu reușesc să cuprindă cele mai semnificative și mai importante probleme ale zilelor noastre; ci despre forma artistică nedeșăvârșită pe care teatrele au acceptat-o și au prezentat-o în spectacol. Lucrul acesta a avut repercusiuni serioase asupra calității reprezentațiilor. De aceste fapte se fac răspunzători în primul rând secretarii literari și, în al doilea rând, regizorii artistici ai spectacolelor respective. Trebuie să sporim pretențiile noastre față de autorii dramatici, determinându-i să dea pentru reprezentare forme finisate ale textului. Trebuie luată, din partea directorilor de teatre, o atitudine fermă în privința acceptării textelor dramatice. Nu trebuie permisă intrarea în repetiție a unui text pînă cînd el nu este admis în forma sa definitivă (vrem să precizăm că nu sîntem împotriva modificărilor pe parcursul repetițiilor pentru îmbunătățirile care se mai pot aduce în procesul muncii cu colectivul artistic). Organele de îndrumare și control trebuie să vegheze la îndeplinirea acestor obligații din partea teatrelor. În aceeași ordine de idei trebuie să atragem atenția conducătorilor unor teatre și a organelor locale respective asupra faptului că mai sînt teatre care dau dovadă de o totală lipsă de fermitate față de presiunile unor autori și trimit spre aprobare Direcției Teatrelor manuscrisele unor piese cu grave greșeli ideologice, unele cu caracter vulgar, piese lipsite de orice valoare artistică. Din această categorie fac parte piese ca *Matematic și precis* (propusă de Teatrul de Stat din Arad), *Ce te faci, Popescule?* (propusă de Teatrul de Stat din Timișoara), *Colivia de aur* (propusă de Teatrul Național din Craiova), *Pisicuța* (propusă de Teatrul de Stat din Brăila) și altele.

Nu putem să nu amintim aci totala lipsă de răspundere a Teatrului de Stat din Arad, care ne-a trimis nu de mult, fără avizul Sfatului Popular, pretinsa comedie de estradă *Matematic și precis*.

Vorbitorul a arătat gravele lipsuri ale acestei pretinse comedii, după care a ținut să accentueze:

Conducerile teatrelor, secretarii literari și consiliile artistice trebuie să selecționeze cu grijă materialul dramatic ce li se prezintă, trebuie să se străduiască să acorde tot sprijinul lor dramaturgilor, pentru îmbunătățirea textelor, dar trebuie să respingă cu hotărîre tot ceea ce este necorespunzător din punct de vedere al conținutului și formeii literar-artistice. Trebuie să se știe că nu sîntem dispuși a încuraja mediocritatea și non-valoarea artistică, sub pretextul obligației de a încuraja dramaturgia originală. Această poziție clară a noastră va fi de folos atît teatrelor, care vor fi scutite de cheltuieli și eforturi inutile, cît și dramaturgiei și dramaturgilor, care datorită exigenței sporite față de munca lor, își vor crește simțul de răspundere față de propria lor operă.

Nu putem încheia capitolul creației originale, fără să ridicăm problema legată de factorul determinant al operei dramatice, de autorul ei. Pieseile nu sînt scrise de teatre și nici de activiști din aparatul de îndrumare și control, ci de autori dramatici.

Datorită justeii politici de promovare a literaturii dramatice noi, din țara noastră, în cei cîțiva ani ai tinerei noastre republici s-a ridicat un lot viguros de dramaturgi. Alături de nume consacrate prin succesele obținute pe scenele românești și dincolo de hotarele țării, ca ale lui Aurel Baranga, Lucia Demetrius, Mihail Davidoglu, Laurențiu Fulga, Horia Lovinescu, Mircea Ștefănescu, Tudor Șoimaru, Tiberiu Vornic și alții, s-au înscris tinere condeie de frumoase perspective, ca: Alexandru Mirodan, Teofil Bușecan, Bella Karoly, Vasile Iosif, Ion D. Șerban, Ludovic Bruckstein, Virgil Stoenescu ș.a.

În momentul de față, considerăm însă că este necesar să atragem atenția asupra unui fenomen pe care noi îl apreciem ca negativ în etapa actuală de dezvoltare a dramaturgiei. De ce în preocupările lor de creație scriitorii noștri nu pun accentul principal pe tratarea temelor majore ale actualității?

Și trecînd la o scurtă analiză a creației unor dramaturgi, tovarășul Mircea Avram a arătat că în această creație se manifestă o curbă descendentă a tematicii abordate de ei, o îndepărtare a lor de la actualitate.

Faptul se datorează lipsei de fermitate partinică în tratarea temelor pe care și le-au propus, și uneori influenței exercitate asupra lor de idei străine, concesiilor făcute ideologiei burgheze.

Problema repertoriului nu se rezumă desigur numai la dramaturgia originală contemporană. În programul teatrelor se includ un număr de lucrări din repertoriul

clasic autohton și universal, sau din literatura dramatică contemporană a celorlalte popoare. Ținând seama de faptul că numărul acestor piese este preponderent, ne dăm seama limpede câtă importanță trebuie să dăm și alegerii acestor piese, pentru ca în ansamblul său repertoriul să-și păstreze caracterul educativ.

Vrem să facem în această privință o precizare, înainte de a vedea în ce mod teatrele au rezolvat această problemă în repertoriile stagiunii trecute.

Învățătura marxist-leninistă cu privire la existența celor două culturi în societatea împărțită în clase antagoniste este clară: „Noi luăm din fiecare cultură națională — spunea Lenin — numai elementele ei democratice și elementele ei socialiste“.

Învățătura marxist-leninistă cu privire la cele două culturi este pentru noi un ajutor prețios și atunci când facem opera de selectare cu privire la literatura dramatică universală, inclusiv literatura dramatică contemporană din alte țări.

Preluarea fără discernămint a oricăror lucrări dramatice, numai pentru că poartă o semnătură răsunătoare, constituie desigur o gravă eroare. Sintem interesați ca teatrul nostru să alcătuiască un repertoriu cât mai larg și mai variat, dar piesele reprezentate să aibă un conținut de idei care să răspundă necesităților sociale ale zilelor noastre.

Am citat, la începutul referatului, între realizări, și faptul că unele teatre au știut să se orienteze în mod just în alcătuirea repertoriului prin așezarea alături de piesele originale actuale, a pieselor sovietice, a unor opere valoroase ale dramaturgiei noastre clasice și ale dramaturgiei universale.

Dar în ce privește valorificarea moștenirii literaturii dramatice originale — după cum a arătat în continuare tovarășul Mircea Avram — această valorificare a fost adesea deficitară pe scenele teatrelor noastre, în această stagiune.

Alături de piesele românești — a spus apoi vorbitorul — în repertoriul teatrelor noastre trebuie să figureze cu prioritate cele mai reprezentative lucrări ale dramaturgiei sovietice și cele mai reușite piese ale autorilor din țările de democrație populară, dramaturgie a cărei problematică ne este foarte apropiată.

În această privință, în stagiunea aceasta teatrele noastre au avut o serie de succese, în special cu piese sovietice, lucru pe care l-am consemnat între realizările pozitive ale muncii noastre. Trebuie acordată însă o grijă mai mare în alegerea pieselor, pentru a putea asigura o mai judicioasă valorificare a materialului dramatic în spectacol și o mai bună programare a pieselor în repertoriul curent. Lipsurile manifestate de Teatrul Tineretului, care, numai după zece spectacole, a întrerupt șirul reprezentațiilor cu piesa lui Galici: *Ne vom aduce aminte*, sau Teatrul Național din Craiova care a prezentat spectacolul reușit cu *Tragedia optimistă* și l-a jucat — în șase luni de la premieră — numai de șapte ori, trebuie lichidate în viitor. Din dramaturgia sovietică trebuie să alegem cele mai valoroase lucrări, cărora să le asigurăm cele mai bune condiții de interpretare și reprezentare, pentru a putea face cunoscut spectatorului nostru minunatul material de viață cuprins în aceste piese.

Mult mai deficitar se arată bilanțul prezentării pieselor contemporane din țările de democrație populară. În această privință considerăm că teatrele noastre nu și-au făcut datoria decât într-o foarte mică măsură. Nu numai că există teatre în care de ani de zile nu s-au montat asemenea piese, dar sînt teatre care și-au programat în repertoriul inițial lucrări din dramaturgia țărilor de democrație populară și nu le-au jucat, fie înlocuindu-le cu alte piese, fie amînîndu-le sistematic (Teatrul Nottara nu a realizat piesa din Republica Populară Chineză, prevăzută în repertoriu, Teatrul de Stat din Baia Mare nu a mai jucat piesa din Republica Populară Bulgaria: *Mina de aur*, iar Teatrul de Stat din Ploiești amînă fără motiv scoaterea premierei lui Otto Safranek: *Încotro?*). Dar, ceea ce considerăm mai grav este că unele teatre nu se orientează în alegerea cu grijă a pieselor din repertoriul țărilor prietene. Cui a slujit reprezentarea pieselor *Piratul* de Toby Laszlo la Teatrul de Stat din Timișoara, sau *Bunica* de Carol Gergely la Teatrul de Stat Maghiar din Timișoara, piese cu greșeli și confuzii ideologice, de o slabă factură artistică? În nici un caz, educării socialiste a oamenilor muncii din orașul Timișoara și nici popularizării dramaturgiei țărilor respective, care au în tezaurul lor cultural opere dramatice de o valoare neîndoieală.

Un aspect din cele mai negative pe care-l prezintă în actuala stagiune repertoriile unora dintre teatrele noastre, îl constituie desigur poziția față de literatura din Apus.

În legătură cu alegerea pieselor din țările apusene, anul trecut la consfătuirea oamenilor de teatru, raportul punea următoarea întrebare factorilor de răspundere

din teatre: Ce urmăresc prin repertoriul teatrului lor, ce idei vor să-i comunice publicului prin piesele programate, pentru ce anume țeluri înalte vor să-l înflăcăreze, care este programul ideologic-artistic al teatrului lor?... criticînd în același timp pe conducătorii unor teatre pentru faptul că nu și-au îndreptat atenția asupra lucrărilor valoroase din dramaturgia universală și că au introdus în repertoriu piese necorespunzătoare. Cum au răspuns unii directori, secretari literari și membri ai consiliilor artistice din teatre la această întrebare, prin programarea în stagiunea 1957/58 a pieselor din literatura universală? Iată cum au înțeles de pildă să o facă factorii de conducere sus-amintiți de la Teatrul Național din București și Teatrul de Stat din Timișoara: programînd (ambele teatre „peste plan“) *Invitație la castel* de J. Anouilh. Această piesă ideologic greșită, a cărei idee centrală este prezentarea „umanismului“ vîrfurilor capitalului financiar, care promovează împăcarea dintre clase și care încearcă să abată atenția de la adevărata față a capitalismului, a fost aleasă de prima noastră scenă și de unul din teatrele noastre frunțase pentru a-și „completa“ repertoriul.

Ne întrebăm, de pildă, ce părere ar fi putut avea asupra piesei muncitorii care cumpăraseră într-o seară toată sala Teatrului Național din București, desigur nu pentru a afla soluția împăciuitoare propusă de Anouilh pentru lupta de clasă, și nici pentru a asculta critica îndulcită, lansată de același Anouilh împotriva burgheziei blazate și sătule de averi. După cum ne întrebăm, la ce poate sluji programarea peste măsură a unor piese scrise de pe poziții mic-burheze, conținînd uneori o critică blindă a moravurilor societății capitaliste, dar neatingîndu-se în nici un caz de înseși bazele orînduirii capitaliste.

În același fel au înțeles să răspundă la întrebare conducătorii Teatrului Maghiar de Stat din Cluj și ai Teatrului de Stat din Satu-Mare, care au programat în repertoriul acestei stagiuni, piesa gratuită și lipsită de orice conținut, scrisă de pe poziții mic-burheze, a lui Nicodemi: *Scampolo*. De asemenea, un răspuns îndoielnic au dat teatrele care s-au grăbit — cu stăruință — să promoveze piesele *Topaze*, *Piratul*, *Strada trei privighetori nr 17*, considerînd că prezentarea lor în repertoriu este „binevenită“.

Și ținînd să precizeze din nou criteriile care trebuie să străjuiască la întregirea repertoriilor cu piese din dramaturgia altor țări, raportorul a subliniat:

În privința includerii în repertoriul teatrelor noastre a lucrărilor din literatura apuseană, atitudinea noastră trebuie să fie precisă și clară: dorim să asigurăm varietate repertoriului și să jucăm pe scenele noastre piese din dramaturgia apuseană contemporană, dar să alegem în așa fel aceste piese, încît să fie cele mai reprezentative prin caracterul lor progresist și actual, piese a căror reprezentare să dezvăluie și să demaște contradicțiile adînci ale societății capitaliste în declin. Dar nu au ce căuta pe scenele noastre piese străine ideologiei noastre, piese decadente din dramaturgia actuală din țările capitaliste, care reflectă, în mod direct sau indirect, starea de spirit a societății capitaliste, marasmul ideologiei burheze. Fie că e vorba de descompunerea totală — în ură și dezgust — a ființei umane sau de așteptarea disperată a unei soluții îndoielnice, ca în dramaturgia lui Samuel Beckett; fie că e vorba de problematica sexuală, ridicată la rangul de filozofie primordială, din piesele lui Tennessee Williams și ale altor dramaturgi americani, fie că e vorba de soluții mistice, la care recur dramaturgii italieni ca Diego Fabbri și alții, fie că încearcă o totală ocolire a oricărei problematice sociale, prin reluarea diversionistă a vechilor teme bulevardiere în noi combinații, invitînd la rîs și la uitare, ca în unele dintre ultimele producții franțuzești, această dramaturgie, care circulă din țară în țară în cadrul lagărului capitalist, pierzîndu-și contururile naționale, exprimă de fapt dezorientarea unei intelectualități care și-a pierdut adevăratele rosturi.

Am afirmat la începutul acestui capitol din referat că repertoriul stagiunii 1957/58, așa cum a fost stabilit inițial, era un repertoriu în general bine orientat.

Dacă facem însă o confruntare între ceea ce s-a stabilit inițial și repertoriul efectiv realizat de teatre în stagiunea aceasta, ne dăm seama că schimbările făcute pe parcurs au modificat în așa fel majoritatea repertoriului, încît cu greu l-ar putea recunoaște înseși conducătorii teatrelor care l-au propus. Puține sînt teatrele care și-au realizat integral repertoriile stabilite la începutul stagiunii. Pot fi citate teatrele: Armatei din București, Evreiesc din București, Național din Cluj, Național din Craiova, Național din Iași, Teatrul de Stat din Brăila, Teatrul de Stat din Constanța, Teatrul de Stat din Sibiu și Teatrul de Stat din Petroșani, care și-au

indeplinit integral (sau cu mici modificări) repertoriul inițial. Și, din păcate, enumerarea este limitativă, deoarece celelalte 26 de teatre au socotit de cuviință ca, pentru diverse motive, să procedeze la schimbarea unor piese, la scoaterea altora sau, ceea ce e mai caracteristic, pentru aceste teatre, să introducă altele așa-zis „peste plan“.

Vorbitorul a citat apoi o seamă de cazuri de schimbări intervenite în mod arbitrar în lista de piese, arătând că:

Unul din argumentele pe care obișnuiesc să-l folosească directorii de teatre care propun includerea în repertoriu a unor asemenea piese, este succesul de casă pe care teatrul l-ar realiza prin montarea lor. În această ordine de idei, trebuie să cităm și spectacolele de estradă, pe care unele din teatrele noastre au început să le programeze în mod exagerat. Întrucât aprobarea textelor spectacolelor de estradă revine ca o sarcină sfaturilor populare respective și avînd în vedere larga accesibilitate a acestui gen de teatru, este necesar să atragem atenția reprezentanților sfaturilor populare regionale asupra pericolului de a face un deserviciu acțiunii de culturalizare a maselor prin cultivarea gustului îndoielnic cu unele reprezentații de estradă în care se manifestă deseori un spirit criticist, negativist, care a determinat oprirea sau refacerea unor spectacole. Aceste spectacole sînt îmbibate cu texte care n-au ce căuta pe scenele noastre. Nu există o preocupare pentru educarea și influențarea pozitivă a spectatorilor. Este necesar ca spectacolele de estradă să fie pătrunse de spirit de partid, ca focul satirei și al ironiei să se îndrepte împotriva dușmanului de clasă, a elementelor dușmănoase, a rămășițelor ideologiei burghize în conștiința oamenilor.

În aceste spectacole să fie tratate probleme politice curente; să se ia atitudine împotriva nepăsării, risipei, lenei, chiulului, împotriva furtului, a lipsei de vigilență împotriva oricăror manifestări înapoiate, să se cultive sentimente înălțătoare: prietenia, cinstea, dragostea curată, elanul tineresc; să se contribuie la crearea fizionomiei morale a omului nou, astfel încît teatrul de estradă să-și îndeplinească sarcinile sale în educația socialistă a maselor.

Trebuie să spunem clar că fără a neglija aspectul rentabilității financiare, sîntem în primul rînd pentru rentabilitatea ideologică și artistică.

Și, la acest punct, raportorul a ținut să sublinieze sarcinile ce revin fiecărui for în vederea realizării acestor obiective:

Directorilor de teatre li s-a acordat o largă inițiativă și o mai mare răspundere în conducerea instituțiilor în fruntea cărora au fost puși, tocmai pentru a le întări autoritatea și a le da posibilitatea să-și organizeze activitatea conform planurilor de muncă elaborate împreună cu colectivul teatrului respectiv. Consiliile artistice ca organe consultative au un rol hotărîtor în întreaga activitate a teatrului și, în primul rînd, în orientarea ideologică-artistică a muncii instituției lor. Membrii consiliilor artistice, fiind aleși de colective, răspund în fața acestora de munca depusă și trebuie trași la răspundere în adunări de analiză a muncii consiliilor artistice, de lipsurile și greșelile în munca lor. Răspunderea conducerii teatrului și a consiliilor artistice este deosebit de importantă, dar aceasta nu înseamnă că secțiunile de învățămînt și cultură ale sfaturilor populare, care răspund de îndrumarea și controlul activității teatrelor, sînt absolvite de sarcinile pe care le au, de a veghea asupra justei orientări ideologice a repertoriului teatrelor, la calitatea artistică a spectacolelor, la crearea unui climat prielnic creației și la respectarea dispozițiunilor legale. De aceea, socotim că șefii secțiunilor de învățămînt și cultură ale Sfaturilor Populare Timișoara, Cluj, Baia Mare și a Sfatului Popular al Capitalei, își au partea lor de vină în lipsurile unor teatre din raza lor de activitate, așa după cum tovarășii șefi ai secțiunilor respective de la sfaturile populare Iași, Craiova, Hunedoara, Sălin, Constanța își au partea lor de contribuție la realizările teatrelor de sub îndrumarea lor, care au obținut rezultate pozitive în ceea ce privește repertoriul. Desigur că această enumerare nu împarte pe șefii de secțiune și pe activiștii acestor organe în „buni“ și „răi“, ci doar este menită să atragă atenția tuturor tovarășilor ce muncesc în cadrul sfaturilor populare, pentru îndrumarea activității teatrelor dramatice, asupra sarcinii de mare răspundere pe care o au în controlul pe care trebuie să-l exercite permanent. Această recomandare nu înseamnă adoptarea de formule birocratice și nejuste în munca de îndrumare și control, sau imixtiune în procesul de creație, dar ea cheamă la vigilență sporită pentru apărarea purității ideologice a activității instituțiilor noastre de spectacole. Organele locale — prin aparatul de specialitate — sînt în

primul rînd în măsură să controleze felul cum se desfășoară în mod concret activitatea de zi de zi a teatrelor și, cunoscîndu-le mai îndeaproape greutățile și lipsurile, să intervină operativ în înlăturarea lor.

Secțiile de învățămînt și cultură trebuie să ajute teatrele în munca permanentă pe care trebuie să o desfășoare pentru pregătirea repertoriului de către secretariatele literare și consiliile artistice, să ajute și să îndrumeze teatrul în munca cu autorii dramatici și apoi, după aprobarea repertoriului, să vegheze ca el să fie realizat întocmai. O atenție mare trebuie acordată modului de programare a pieselor în repertoriul curent al teatrelor, pentru a asigura prioritate pieselor autohtone și, în primul rînd, celor cu tematică contemporană.

Desigur că aceste sarcini nu sînt ușoare și ele presupun competență ideologică și artistică din partea activiștilor din secțiile de învățămînt și cultură și, în același timp, o poziție politică fermă pentru a putea da cu hotărîre ripostă cuvenită oricăror încercări de pătrundere a influențelor ideologiei burgheze în acest sector deosebit de important al frontului ideologic pe care îl reprezintă teatrele.

Pe planul orientării generale a repertoriului și stimulării autenticelor valori din dramaturgia originală un rol de seamă îi revine criticii noastre dramatice.

Cu toate că, anul acesta, critica dramatică a avut o activitate mult mai susținută pe planul cuprinderii fenomenului nostru teatral, ea a manifestat și inconsecvențe, care nu au putut sprijini în măsura necesară dezvoltarea mișcării noastre teatrale. Pe de o parte, critica noastră teatrală — și aici e cazul să ne referim și la revista de specialitate, „Teatrul” — s-a mărginit mai cu seamă la consemnarea pasivă a fenomenului teatral, fără a acționa în direcția stimulării lui prin suficiente materiale de sinteză și de orientare principială. Pe de altă parte, a trebuit să consemnăm și unele bizare luări de poziții, care au contribuit la dezorientarea opiniei publice și a teatrelor.

În această privință, revista cu cele mai serioase lipsuri este „Teatrul”. Numere întregi au apărut, unul după altul, fără nici un cuvînt despre poziția noastră în domeniul creației dramatice, al repertoriului, al politicii de teatru. Revista „Teatrul” în bună măsură a fost ruptă de viață, de preocupările politice, ideologice ale partidului în domeniul teatrului. Revista nu a luat atitudine combativă față de fenomenele nesănătoase din teatrele noastre, în ce privește alcătuirea repertoriului, pozițiile de pe care sînt prezentate lucrările dramaturgiei universale, nu a criticat cu asprime lucrările dramatice slabe sau cu greșeli ideologice, prezentate în această stagiune. Deși a fost criticată în „Scînteia”, redacția revistei nu a luat încă măsurile necesare pentru lichidarea lipsurilor pentru a deveni un adevărat organ de partid, de îndrumare și orientare în problemele de teatru și dramaturgie.

De asemenea, Direcția Teatrelor nu și-a executat sarcina de a îndruma și conduce efectiv acest organ de presă al Ministerului Învățămîntului și Culturii. Nu a analizat activitatea revistei, nu a inițiat dezbateri creatoare, articole de atitudine, nu a luat poziție față de greșelile revistei.

Într-o mai mare măsură și pe plan general, Direcția teatrelor din Ministerul Învățămîntului și Culturii, care răspunde de îndrumarea și controlul teatrelor dramatice din întreaga țară, este părtașă la succesele, dar mai ales la lipsurile pe care teatrele le-au avut în stagiunea 1957-58, în special cu privire la problema vitală a activității lor: repertoriul.

În politica de repertoriu a teatrelor, direcția noastră și-a expus poziția în toate ocaziile, atît în consfătuiri, în materiale apărute în presă, cît și în numeroasele discuții avute cu diverși oameni de teatru, în special în discuțiile pe care le-a purtat cu directorii de teatru cu ocazia stabilirii repertoriului pe stagiunea trecută. Dar, de la justa poziție teoretică în problema repertoriului, pe care a avut-o în general colectivul direcției noastre, și pînă la traducerea în viață a hotărîrilor juste adoptate la începutul stagiunii, există, după cum am văzut în cele expuse în referat, o serioasă carență în munca noastră, a activiștilor direcției.

Din lipsă de fermitate ideologică am cedat în unele cazuri presiunilor ce s-au exercitat asupra noastră, fie de către conducătorii teatrelor, fie de autori, fie de alte „personalități” din lumea teatrală. Nu am avut suficienta tărie să apărăm pînă la capăt pozițiile juste și, cedînd, am făcut concesii neprincipiale. Presiunea ideologiei burgheze, ce se exercita asupra sectorului nostru de activi-

tate, nu ne-a găsit întotdeauna suficient de înarmați, și așa se explică cum de s-au putut strecura în repertoriile unor teatre spectacole ca: *Invitație la castel*, *Piratul*, *Scampolo* sau *Bunica*. La aceasta se adaugă și lipsa unui control riguros din partea activiștilor noștri, care, neținând un contact strins cu organele locale, au pierdut uneori legătura cu terenul, nu au putut asigura o informare temeinică și operativă în cazurile de abateri de la disciplina de stat și nerespectarea repertoriului. Fără să scuzăm greșelile noastre cu faptul că directorii de teatre răspund nemijlocit de conducerea teatrelor încredințate lor, totuși, trebuie să spunem aici, slăbiciunile în munca noastră nu trebuie îmbrățișate ca justificări pentru lipsurile în muncă ale conducătorilor noștri de teatre. Este adevărat că prin neluarea unor măsuri la vreme în privința unor greșeli constatate și nepunerea la punct din timp a unor greșeli și confuzii ideologice am dat dovadă de spirit împăciuitoare, am încurajat un climat de concesiune față de infiltrațiile ideologiei burgheze și față de manifestările mic-burgheze din concepția unor oameni de teatru de la noi.

În privința muncii cu autorii dramaticei, activiștii direcției noastre sînt încă îndatorați. Nu am făcut totul pentru ca să apropiem pe dramaturgi de activitatea teatrelor, să-i ajutăm să pătrundă mai adînc în realitatea înconjurătoare, pentru ca să o poată cunoaște mai bine și să o îndrăgească, astfel fiind în măsură să o oglindească în toată mărimea ei în opera lor. Datorită lipsurilor noastre în muncă și dorinței noastre de a avea un număr sporit de piese, au scăzut exigențele noastre față de calitatea ideologică și artistică și am lăsat să se joace pe scenele noastre piese slabe, cu serioase greșeli ideologice.

Urmărirea aplicării propriilor noastre hotărîri a fost defectuoasă. Nu am cerut cu suficientă stăruință din partea organelor sfaturilor populare să controleze modul în care se aplică directivele date de minister în reglementarea diverselor probleme din teatre. Au fost oare trași la răspundere cei care nu au respectat ordinul ministrului, care reglementează problema repertoriilor, știut fiind că nerespectarea unui document ca acesta înseamnă o abatere de la disciplina de stat?

De asemenea, legătura noastră cu secțiile de învățămînt și cultură ale sfaturilor populare a fost defectuoasă. Din cauza unor vechi deprinderi, activiștii noștri mai practică în deplasările lor sistemul de legătură directă cu teatrele, fără a lua întîi contact cu reprezentanții organelor locale. Lucrul acesta nu este o simplă chestiune de protocol, ci una de conținut, fiindcă numai așa se va putea stabili un contact strins cu activiștii sfaturilor populare, pentru o mai bună informare reciprocă, pentru luarea unor măsuri de comun acord, pentru a învăța unii din experiența celorlalți.

Toate aceste lipsuri trebuie lichidate din munca direcției noastre, ca prin îmbunătățirea activității noastre să asigurăm o îmbunătățire substanțială a calității ideologice și artistice a producției noastre teatrale.

În problema repertoriului, în fața noastră stă o sarcină imediată, de mare răspundere: definitivarea repertoriului stagiunii 1958—1959, programul ideologic și artistic al noului an teatral.

Pentru aceasta este necesar ca concluziile ce vor reieși din analizarea greșelilor și lipsurilor repertoriului pe stagiunea trecută să ne slujească în a le înlătura din munca viitoare.

Situîndu-ne pe poziția ideologică clară că teatrul nostru este un mijloc de educare socialistă a maselor largi, că el trebuie să slujească intereselor clasei muncitoare și că scopul lui este acela de a-și aduce contribuția sa la construirea socialismului, trebuie să alcătuim împreună un asemenea repertoriu pentru stagiunea 1958—1959, încît el să răspundă în întregime acestor obiective.

Dramaturgia originală cu teme majore ale actualității trebuie să ocupe locul de frunte. Pe lângă operele noi — care sîntem siguri că vor apărea datorită faptului că scriitorii se vor mobiliza și ei în această mărfață bătălie, teatrele vor trebui să programeze piesele originale din fondul nostru de piese care și-au dovedit valabilitatea și stricta actualitate.

Teatrele vor trebui să includă în mai mare măsură piese ale clasicilor noștri și în special ale marelui nostru Caragiale, pentru a îndeplini astfel și o datorie de patriotism și a-și aduce contribuția lor la valorificarea moștenirii culturale. Piese dramaturgiei sovietice și clasice ruse vor trebui să fie reprezentate, ca și piesele din țările de democrație populară, la locul cuvenit, după ce în prealabil

s-a făcut o alegere atentă a tot ce e mai actual și mai valoros în literatura dramatică din țările prietene.

Din literatura contemporană apuseană vom accepta numai acele lucrări care se situează pe poziții ideologice clare și care ne slujesc în etapa actuală, pentru a demasca caracterul capitalismului imperialist și a arăta spectatorilor noștri lupta oamenilor cinstiți din țările capitaliste pentru libertate și pace.

Iar din clasicii universali, teatrele trebuie să aleagă cele mai reprezentative opere ale autorilor respectivi, ținând cont de configurația repertoriului, de piesele clasice pe care le au în repertoriul permanent și de condițiile artistice și materiale în care ele pot fi realizate de teatrul în cauză.

Vor trebui excluse din repertoriu (și din cadrul reluărilor) acele piese care dovedesc greșeli ideologice, sînt confuze și slabe ca realizare artistică. Este o datorie partinică să facem acest lucru pentru a feri repertoriul teatrelor noastre de miasmele otrăvitoare ale ideologiei burgheze și a putea da astfel publicului spectacole de un bogat conținut ideologic și de o înaltă ținută artistică.

Ținem să subliniem încă o dată că toate teatrele sînt obligate să respecte întru totul toate prevederile ordinului cu privire la deschiderea stagiunii și la repertoriu.

Înainte de a încheia raportul, directorul teatrelor a subliniat din nou principiile și sarcinile ce revin teatrelor în vederea îmbunătățirii activității lor în stagiunea ce urmează :

Măsurile luate de partid pentru îmbunătățirea activității ideologice, pentru curmarea atitudinii de împăciuatorism și nepăsare față de manifestările și influențele ideologiei burgheze, înarmează activiștii de pe frontul ideologic, mobilizînd la luptă neîmpăcată împotriva ideologiei străine, pentru apărarea purității ideologiei marxist-leniniste. Fără a sări dintr-o extremă în alta, bazîndu-ne pe succesele noastre și dezvoltîndu-le, să luăm totodată poziție hotărîtă față de noi înșine față de lipsurile noastre, pentru întărirea intransigenței și fermității ideologice, pentru combaterea necruțătoare a împăciuatorismului ca principal pericol în frontul ideologic.

Analizînd cu seriozitate și cu spirit de răspundere (și în primul rînd este necesar ca cei de față să-și analizeze munca), trebuie să luăm asemenea măsuri încît, în stagiunea care urmează, în teatrul nostru să nu mai fie loc pentru manifestări ale ideologiei burgheze.

Ne așteaptă sarcini importante : definitivarea repertoriului stagiunii 1958/59, deschiderea stagiunii în toată țara la 15 septembrie cu o piesă originală, organizarea în luna octombrie a Festivalului Teatrului Romînesc, aniversarea centenarului Unirii Principatelor (ianuarie 1959), aniversarea a 500 de ani de la întemeierea orașului București în anul 1959 și mai ales 15 ani de la eliberarea patriei noastre. În special, pentru acest din urmă eveniment, 23 August 1959, care marchează bilanțul a 15 ani de viață liberă, facem apel la dramaturgii noștri să creeze acele opere puternice, demne de acest mare eveniment, și la teatrele noastre de a se mobiliza în acest scop și de a monta aceste lucrări în cîntea zilei de 23 August. Vă aducem la cunoștință cu bucurie că Teatrul Național „I. L. Caragiale” din București a luat o prețioasă inițiativă : de a deschide viitoarea stagiune în mod excepțional în ziua de 23 August și chemăm colectivele celorlalte teatre să urmeze pilda primei noastre scene. Vom aprecia ca patriotică activitatea acelor teatre care, în mod excepțional, vor deschide stagiunea viitoare, nu la 15 septembrie, ci la 23 August 1959, cu piese originale legate de acest eveniment.

Aceste evenimente impun repertoriului noii stagiuni un profil deosebit, care să țină seama de creșterea avîntului patriotic al oamenilor muncii care luptă pentru construirea socialismului și pentru pace. Odată fixat, repertoriul devine obligatoriu pentru toate teatrele noastre, iar conducătorii instituțiilor au datoria de a pregăti toate condițiile artistice și tehnico-organizatorice și materiale pentru a asigura realizarea lui cu succes.

Trebuie să mobilizăm toate forțele noastre pentru ca, folosind experiența cîștigată pînă acum, să asigurăm bazele temeinice ale muncii viitoare.

Majoritatea covîrșitoare a oamenilor de teatru sînt devotați cauzei poporului și regimului nostru democrat-popular, și aceasta ne îndreptățește să fim optimiști și încrezători în succesele pe care, cu siguranță, le vor obține teatrele noastre în noua stagiune teatrală.